

A budai RUDAS-FÜRDŐ ÉS GYÓGYINTÉZETNEK megnyitása f. évi május 16-án.

Az alulról fűrdő-igazgatóság tisztelettel értesíti a t. cz. közönséget, miszerint kitűnő gyógyhatásáról hazánkban általánosan ismert, és a fűrdővendégek nagyobb kényelmére utalva átalakított rudas-fürdő f. évi május 16-án megnyitott.

A rudas-fürdő természetesen, sőt és luganytartalmu 37° meleg forrásvízének kétség-telen gyógyereje a legelső orvosi tekintélyek által elismert, különösen ajánlható pedig: köszvény ellen, idült csúsz, többféle bőrbajjal: kiválólag azonban az izzag és pikkely-sömörrel, nemkülönben többnemű alhasi bántalmakkal sat.

Belhasználatul javallatnak és gyógyforrások: kőszvény és máj-tünetes-ből származott gyomorhurutnak, a midőn az utóbbi még igen érzékeny; gyomor-sekélynel; idült belhurutnak, makacs szekrekedésnél, előre haladt kórú zsongtalan egyéneknek sat.

Jótevő és üdítő hatá-t gyakorol a beteg állapotára a fűrdőintézet tágas, és tiszta legű helyisége, kies kevesse és átalakított árnyékos sétánya.

A rudas-fürdő ásványvíz forrásának nagy mennyiségű, és erősen átalakított vízvezetéseivel fogva, a fűrdővendégek a természetes meleg forrásokat nemcsak fürdésre és ivásra használhatják, hanem kívánságukra malata-, vas- és sótartalmu fürdők is készíthetnek.

A fűrdővendégek folytán körhajítása folytán több kád-fürdő kád-fürdővé alakították, és az összes fürdők czélszerűen berendezett vízvezetékkel látták el.

A vendégek helyiségei uton át átalakítottak és megnagyobbítottak, a fűrdő-község részére egy olvasószoba rendeztetett be, melyben magyar és német politikai, szépirodalmi és elcslapok találhatók; egyszersmind gondoskodva van, hogy a fűrdővendégek jutányos árak mellett izletes étkekkel s italokkal láttassanak el.

A vendégek czélszerűen átalakítottak, ezek, nemkülönben a fürdők ara tetemesen leszállították; a szobákra és fürdőkre nézve pedig nagyobb számlások elengedés mellett berlet nyitottak.

Az egész fűrdőintézetnek általános átalakításán kívül a kies fűrdő-sétányon a közönség kényelmére egy díszes kiosk fog felállítani, melyben magyar zene mellett meleg italok és hűsítők kaphatók lesznek.

A fűrdőorvos teendőit a testvérvárosokban általánosan ismert dr. Hoffer István tiszt. városi physikus volt szíves elvállalni, ki a fűrdőintézetben naponként délelőtti 9-10 óra között tartja rendeltet. idejét.

A közlekedés Budapest között részint a helybeli gőzhajók, részint csónakok, részint társasok által tartatik fenn, mely utóbbiak részére czélszerűség tekintetéből állomásai helyül Pesten a szentkerályi útra, kik a fűrdő felé tartanak.

A fűrdő kezelése egy külön igazgatónak bízott, kinek főteendője: szigorú házi rendet s tisztaságot tartani, és a közönség kényelmére különös gondot fordítani; előforduló hiányosságok megállítását tekintetéből az olvasószobában egy panasz-könyv található, melybe a fűrdővendégek kívánságait bejegyezhetik.

Egyáltalán gondoskodott Buda fővárosa mint fűrdőtulajdonos arról, hogy a t. cz. közönség igényei lehetőleg minden tekintetben kielégítenek, s midőn e cél elérésére nézve tetemes pénzületi áldozatot hoz, bizton reményli, hogy a t. cz. közönség, elismerve a rudas-fürdő természetes ásványvízének kitűnő gyógyerejét, szíves részvétét jövőre sem fogja az intézettől megtagadni, sőt az abban található nagyobb kényelem e meleg részvetet még inkább növelni fogja.

Budán, 1866. évi május 17-én.

A rudasfürdő igazgatósága.

1692 (1-6)

Bátor vagyok a t. cz. közönségnek

PASTA,

cs. kir. szab. biztosan élő szeremet a

patkányok, házi- s mezei
erekek, vakandokok, sváb-
bogarak és poloskák kiirtá-
sára ezennel tisztelettel ajánlani.

Raktárak Pesten: Thalmayer és társ.
nádor-utca: Kindl és Fröhlich, 3. ko-
rona-utca: Topits József hatvani-utca: Gindele G. Deák Ferenc-tér (ezelőtt
szentkerályi). Zimonyban: Petrovics J. uraknál.

Középponti raktár Bécsben: Raffel József urnál, Jägerzeile.

Egy szelence ára használati utasítással együtt 90 kr.

Ismereti eladók, legalább is 12 db. vételnél illendő árleegedésben részesített-
nek. Minden megrendelés közvetlen hozzájárulást érdemlő.

Cím: Pest, Lipótváros Attila-utca 3. sz. a.

Kuhar Klára, férjzett Beer.

egy ausztriai cs. kir. kizáról, szabadalom tulajdonosa.

1692 (2-4)

SIGL G.

gépgyára s vasöntődjében Bécs, Alsergrund,
mindennemű gazdasági gépek, u. m.:

locomobile 4-16 lóerőre, gőz-esőplő-gépek, járgány, és esőplő-gépek,
vetőgépek, tisztító- és őrlőmalmok, szénagrébelyek, boronák, szecsa-
vágó-, daráló- s kaszáló-gépek, fa- és deszka-fűrészek, kukorica-
morzsolók sat. a legnagyobb s legdusabb választékban folytonosan készen
kaphatók.

Illusztrált árszabályok kívánságra bérmentesítve küldetnek. A gépek
szilárdsága és tartósságáért, valamint működési képességükért jótállás
biztosítottatik.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Azon előnyökhöz képest, melyeket nyújt, legelősebb magyar női lap: A „PESTI HÖLGYDIVATLAP.”

Szépirodalmi részében közöl a legjobb nevű íróktól eredeti és fordított kül-
földi beszédeket és költeményeket. Tárcaja gazdag és változatos tartalmu.

A mi pedig divatrészt illeti, e tekintetben sem a hazai, sem a külföldi hason-
nemű vállalatok nem mulják felül. Minden számához mellékelve vannak: divatképek
a legdiszesebben színezve; női hímzés és munkalapok; szabásminták és kelme-
minták. Ezek szerint a szerkesztőségnek megrendelések is eszközölhetők.

A „Pesti Hölgydivatlap” a takarékoság közlönye!

Lapunk czélszerűsége és olcsósága mellett eddig egy mállalap kedvezked-
tünk t. pártolónknak, azután pedig — mint ez év elején ígértük — kettőben
részesülnek t. előfizetők. Második felvételül a hős szerett testvér
Erdélyország történetéből fogja megörökíteni egy igazán felséges nőt —
Lónyay Annának dísző jellemét, ábrázolva e kép azon jelenetét,
midőn a mindennek felett szerető, hű nő — férjét Kemény Jánost,
Erdély fejedelmét a tatár fogságból kiváltandó: — kincseit, ék-
szereit bocsátja áruba a kapzsi izmaelita kereskedőknek. A co-
portozat kitűnőleg sikerült e képen s kivétele oly remek, hogy minden magyar ház-
nak méltán díszül szolgálhat, nagyságára nézve (szélessége 22", hossza 28")
hasonló a már eddig megjelent és köztetszettel találkozott három mállalaphoz.

Uj előfizetőknek, kik lapunkat januártól oltajtanak — s minthogy teljes
számú példányokkal szolgálhatunk — négy mállalapon részesítjük, és pedig az utat
30 kr., a többi pedig egy-egy forintjával kaphatják meg, valamint minden előfizető
az új mállalap példányán kívül, ugy abból valamint az eddig megjelentekből is
bár hány példányt egy-egy forintért, nem előfizető azonban bármelyiket 2 ft. 35 kr-ért
kaphatja. Eddig mállalapunk:

1) „Perényi Ilona a mohácsi hősök temetőjén.”
2) „Erzsébet és Maria királynők Nagy Lajos királyának II. Károly koro-
názását nézik.”

3) „Hunyadi Matyas találkozása édes anyjával, Szilágyi Erzsébettel
1458. február 9-én Sztraznye alatt, midőn Podiebrad fogságából a magyar
királyi trón elfoglalására indul.”

Előfizetési feltételek:

Egész évre, azaz januártól december végéig új mállalap: 8 ft. 30 kr., — ed-
dig megjelentekkel együtt, azaz négy mállalap: 11 ft. 30 kr.

Fél évre, azaz januártól december végéig új mállalap: 4 ft. 30 kr., négy má-
llalap: 7 ft. 30 kr.

Negyed évre: 2 ft., — mállalapon csak régi előfizetők részesülhetnek, új
megyedevekre pedig csak akkor, ha előfizetéseiket jövő negyedben: 2 ft. 30 kr-ral
megújítják.

Minden 8 egyszerre beküldött előfizetésre gyűjtők tiszteletpéldányt
kaphnak, valamint új mállalapunk egy példányát is bérmentve küldjük meg számukra.
Kik azonban egyszerre 12 előfizetőt küldenek, bérmentve kapják mind a négy
mállalapot és lapunk tiszteletpéldányát.

Kelt Pesten, június hó 1866.

Az előfizetési pénzek a „Pesti Hölgydivatlap kiadóhivatalához”, újlág-
utca 17. szám utasítandók. 1690 (2-2)

MÁZ-ÜVEG tűzellenes szer.

Van szerencsém az általam már régebben gyártott s újabb időben jelentékenyen
tökéletesített máz-üveget (Wasserglas) a t. háztulajdonos, birtokos és gaz-
dász uraknak ezennel becses figyelmükbe ajánlani.

Ezen szer csaknem minden épületnél nélkülözhetlen: mert általa minden éghető
anyagok, kemény- vagy puhafá-tárgyak, háztetők, egyszentek ezek geron-
dászatai gyuladástól biztosan megóvhatók.

E szernek mellékelt tulajdonai oly kitűnőek és oly sokoldalú használatra alkalmasak,
hogy megkísérlésére mindenkit méltán biztositok: mivel a máz-üveg a fent megnevezett
fátárgyakat, legyenek azok akár föld fölött, akár a föld alatti használatra szánva,
nemcsak a megégetéstől menti meg, hanem azoktól a rothadástól és a férgek
káros emésztésétől is megóvják, sőt termégyapadlások és magtárak, mely-
eknek padlójai és oldalai ezen folyadékkal bevonatnak, azon különös tulajdonságot
nyerik, hogy az e helyeken letárolt gabnancmük nemcsak a magférgektől men-
tesítve, hanem éveken keresztül a legbiztosabban is eltárolhatók, anélkül, hogy e folya-
dek a magmunkákra legkisebb káros befolyást gyakorolna.

Baromistállók, melyek e folyadékkal kellően bekenetnek, ellenállnak minden
hugyanos kigöngyölésnek s azok farszei a legjobb karban fognak maradni.

Továbbá a máz-üveg kitűnő szolgálatot tesz a házak kul- és belfalai, kapu-
alatti helyiségek, folyosók stb. kifestésére, s különösen imaházak, zárdák,
iskolák, katonai laktanyák és kórodák kifestésére, midőn minden kívánható
színen előállítható, hirtelen szárad, minden szag nélkül, szép fényű bíró szer, annyira,
hogy az olajfestésnek méltán eléje tehető, még pedig azért, mert színe változhatlan, le
nem pattog, sem leg, sem nedvesség befolyásainak kitéve nincs, vízzel mosható, tartós-
sága fölülmul minden mázt és festéket, s az olaj-máznak alig felébe kerül.

Végre ezen szer kemény vagy puha fából készült gyalult butorok és fakészüle-
tek fényezésére is nagy előnnyel használható.

A máz-üveg mázsája 16 ft., 1 lb körülmény szerint 1-1 1/2 font számítandó.
Magyarország, Erdély és a Dunafője dele mségekre nézve minden meg-
rendelések főügynökeim Arkóv M. F. és társa urakhoz, Pest, váci-utca 1. szám,
Keglevich-féle házban intézendők, mely czég iparkodni fog minden becses megrendel-
seknek gyorsan és pontosan megfelelni.

Tisztelettel MASCHA W.,
Carolinenthal Prága mellett.

Tenyészjuhelandás.

Főmeltóságú herceg Batthyányi Fülöp ur enyingi
uradalmaiban mint minden évben, ugy ez évben is eladatik:
s p. gazdag gyapjas pepiner-kos 100 db., mestic-kos 60 db.,
anya 700 db. E juh-fajnak gyapja az 1862. évi londoni világ-
kiállításon nagy érremmel díjazott. A megvett juhok sz. Mi-
hály-napig itt maradhatnak. — Enying, május 30. 1866.

1687 (3-3) FARKAS IMRE s. k.
tízstárto.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-étől kezdve: Egy, négyszer használt petit sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba;
háromszor- vagy többször ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Haasensteint és Vogler. — M. Frankfurthban:
Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppeltik Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Szentkirályi Móríc.

Országgyűlésünk e kitűnő tagjának
neve, tehetsége, pályája már rég ismeretes
a nemzet előtt.

Oly korszakban lépett föl, melyben a
nyugati eszmék árja a Széchenyi által meg-
indított szellemi mozgalom folytán, szélesebb
körben ömlött szét s a lelkes tervezésekre
különösen fogékonytá tette a nemzetet.

E korban, melyet derült hite, fellengő
lelkedése a reformtörvények aranykor-
szakává tett, Szentkirályinak alapos készült-
sége, éles beható ítéléte, szónoklatának
sajátos vonása, a vármegye teremtésén
s az országgyűlésen egyaránt, a
vezérek közt is kitűnő helyet
biztosítottak.

Szellemének e sajátosságai —
mint Horváth Mihály mondja —
még Kossuth roppant népszerű-
sége s hatalmas szónoklata mel-
lett is kivívták a kiváló méltány-
lást. S az 1847-diki országgyű-
lésen ő volt az, kinek parlamen-
táris befolyása legkevesebbet
vesztett e kor legnagyobb szó-
noka mellett.

Szentkirályi Móríc született
1809. márcz. 2-án. Atyja, Szent-
királyi László, hétszemélynök
volt.

Tanulását Pesten kezdte, s
az itteni egyetemen 1829-ben
tette le a jogtudori vizsgákat.
Ez alkalommal irt értekezése
„A magyar asszony jussairól”,
nyomatásban is megjelent.

Iskolai pályájának sikeres be-
végzése után külföldre utazott s
hosszas ideig tartózkodott a né-
met egyetemeken. Itt sajátította
el azon élesen kutató, különböz-
tető tehetséget s bölcselkedő,
szemlélődő hajlamot, mely őt
kitűnőleg jellemzi.

Hazajövele után Pestme-
gyében hivatalt vállalt, s előbb
főjegyző, később alispán lön. Már ekkor
több jelét adta nem mindennapi tehetségei-
nek, minek következtében 1839-ben Pest-
megye országgyűlési követévé választotta,
s mint ilyen, egész 1848-ig a szónoki és
törvényhozói nevezetességek sorában látjuk
őt. Mindjárt kezdetben a szólásszabadsági

sérelem tárgyalásakor e nevezetes kérdés
egyik előharcosa lön. Alig volt követ, ki több
és általánosabb készultséggel lépett volna fel
a törvényhozói pályára, ki az elvek fejtege-
tésében, az előkészítő elméletek vitásában
használatosabb lett volna. Szabatosan tudta
formulálni a törvényjavaslatokat, s mint
jegyző kitűnő volt. Kedvencz tárgylul
lasztá a szabad királyi városok rendezését
és szavazati jogát. Ebben látta kezdetét az
átalakulásnak, ugy tekinté azt, mint első
lépést az érdekesség felé, melyet megtéve,
a népet lassankint bevezetheti az alkotmány

Szónoklata főként finom bonczolása, éles
vizsgálgatása által tűnt ki. Szálakra szedte
ellenfelének okoskodásait, vitatkozásában
majdnem szórshálhasogatónak nevezhető;
sőt saját állításaival szemközt is minden
lehető ellenvetést fölhozott, hogy azokat
még önmaga megzáfolyhassa. Sohasem en-
gedte magát elragadtatni, s fényes, dagá-
lyos mondasók helyett a száraz igazsággal
igyekezett hatni. Nem ragadtat el, de meg-
győzött.

Egyéniségének, szónoklatának találó és
kimerítő jellemzését adja Csengery Antal a

SZENTKIRÁLYI MÓRICZ.
(Boros és Doctor fényképe után.)

sánczaiba. E tárgyra igen sok időt szentelt,
s szeretettel, sőt szenvedélyesen küzdött a
kérdés nehézségeivel. — Mint író is figyel-
met ébresztett; a többek közt 1841- és
1842-ben a „Pesti Hírlap”-ban az „Ösiség”
fontos kérdéseiről irt cikkeket; 1843-ki or-
szággyűlési követjelentését is kinyomatta.

nem ritka eset volt, hogy az első rész ki-
merítő vitása közben megfellekedezett a
fólosztás többi főrezeiről, s ilyenkor néha
szomszédjától kérdezé, hogy miről kell még
szólnia. Néha ugy tetszett, mintha beszéd
közben születnék agyában a meggyőződés;
mintha önmagát s nem a közönséget volna

száz meg száz zebrát, bivalyt s nagyszámu elefántokat talált s csak azt sajnálta, hogy e képet lefényképezni nem lehet. Mert mihelyt e vidékekhez közelednek emberek, azonnal vége szakad e vadász paradicsomnak.

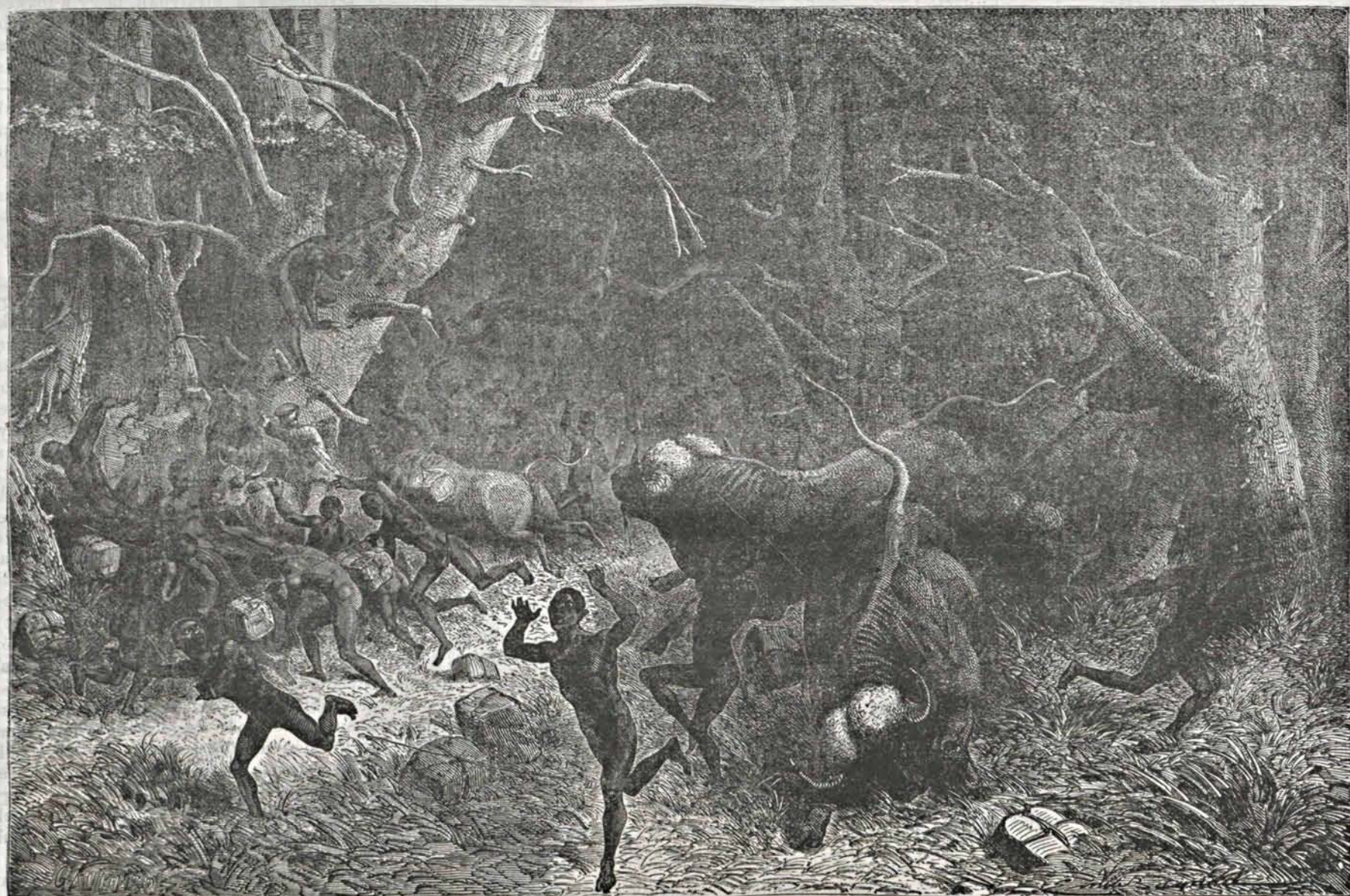
Pedig ez állatok itt épen nem nagyon félnek. Midőn Livingstone az ő néger kísérőivel közelebb ért az állatokhoz, az elefántok megállottak a 100 lépésnyi távra engedték magukhoz közeledni az embereket. A hatalmas vadkanok (potomochoerus), melyek száma szintén igen nagy, egész csendesen megbámulták az embereket. „A legnagyobb csodálatra méltó az állatok e ropant bősége e vidékeken — írja Livingstone — s úgy tetézett nekem, mintha az őserdők ő világába varázsoltattam volna át. Midőn egy sürtősegen keresztül vonultunk, egy bivalycsapat támadását kellett kiállanunk. Egyik emberemet több mint 30 lépésnyi távra vitte el, szarvára fogva, egy bivaly-bika s csak akkor röpítette a levegőbe. Visszaesett a földre s egy kis zúzódáson kívül egyéb baja nem történt. Másnap reggel egy nagy csordából hat bivaly-borjut s nagyszámu antilopokat lőttek le vadászbereim.”

Ily körülmények között igen természetes,

— érzelmek helyett: egy forrás, egy szikla, egy egy fa jelzi a történeti szent földet. Többnyire nagy honfiak, mátyrok emlékei szoktak ezek lenni. Árpád sírját egy kis forrás, II. Rákóczy Ferenz kedvelt vidékét hat hársfa, s a hős Kendi elfogatási helyét: a kendi-lónai nagy körösfő örökíti! Ezen fa oly nevezetes Erdélyben, min: Magyarországon Zboró vidékén a hat hársfa.

A kendi-lónai körösfő nem létezik okirat, mint a hat hársfáról; de annak hitelessége meg van erősítve a szóhagyomány, a nép szívében élő emlék által. „Itt fogták el Kendyt!” szokták mondani, s kegyeletes érzéssel állanak meg az óriási ősfá előtt. Hogy melyik Kendy volt?, azt nem tudják meghatározni, de hogy egyike az erdélyi vértanúknak: az a szóhagyomány szerint bizonyos. **)

A Kendi-Lónához közel eső Kend falu volt a Kendyek ősi laka. És mert Lónát is ők birták, a többi Lónától megkülönböztetve, Kendi-Lónának nevezték, mely a Kendyek lakásául is szolgált. Ennyit mond a szóhagyomány. És épen ezen tartózkodási helyen fogott el, az ő körösfő alatt, a fényes nevű család egyik hőse.

Livingstone afrikai utazásai: II. Vad bivalyok támadása.

hogy e vidéken igen jó dolga van az oroszlán, hiéna s más ragadozó állatoknak. Az emberek itt nem igen bántják a ragadozókat; különben is azt hiszik a bennszülöttek, hogy elhalt főnökeik lelkei a ragadozó állatokba költöznek; sőt még azt is hiszik, hogy ha egy főnöküknek kedve kerekedik valakit megölni, könnyen oroszlánná változhatnak s azután ismét fölveheti előbbi alakját. Innen van, hogy valahányszor egy itteni ember oroszlánt pillant meg, azonnal kezeivel tapsolni kezd. Ők ugyanis ily jel által szokták egymást üdvözlölni. — A ragadozó állatok oly nagy számmal vannak itt, hogy az éjjel utazók gyakran a fára menekülni kénytelenek, különben mulhatlanul széttépnek őket. Itt-ott az erdőkben menekülési kunyhók is fel vannak állítva, melyek szükség esetében óltalmul szolgálnak.

A kendi-lónai körösfő.

(Történeti emlék Erdélyben.)

A természetet gyakran működik ott, hol a nehéz viszonyok miatt, az emberek nem tehetik meg azaféle kötöttségeket. És így egyszerű márvány

Az elkobzott kendi-lónai jószág, a gr. Haller családnak adományoztatott, melytől később Teleki Mihály vette meg.

A múlt század végén, Teleki Ádám, dobokai főispán hagyományát, ki az egész Kendi-Lónát bírta, több részre osztott meg a jószág. Teleki Ádám laka, azon helyen állt, hol a híres körösfő állott, a Teleki László gróf osztályába

*) Szalay szerint, Kendy Ferenz és Kendy Antal, Izabella korában, 1558 körül végeztek ki Gyula-Fehérvárról, összeszekési gyanú miatt. Kendy Sándor és Kendy Gábor 1594-ben végeztek el a pallos alatt Kolozsvárt, Báthory Zsigmond kegyetlen ítélete következtében. Hasonlóan ez időben, és egy összeszekési vád miatt, végeztetett ki kötéssel a gyalui várban Kendy Ferenz. — Benkő Transylvaniája szerint, 1610-ben Kendy István, Báthory Gábor ellen összeszekést társával együtt, márcz. 23-án, a nótárius, s később kivégeztetett. Az időket összevetve, valószínű, hogy Kendi-Lónán, mint legkésőbbi elítelt, Kendy István fogott el.

És ha igaz, hogy Kendy István fogott el a körösfő alatt 1610-ben, akkor a fa mintegy 300 éves lehet. Feltehető, hogy az akkor már terebélyes árnyat adó fa, mely alatt enyhét kerestek a nap heve elöl, mintegy 60 éves lehetett, ennyi idő kiváratván a körösfő kifejlődéséhez.

**) Nagyon érdekes volna a történetre nézve, e tárgyról szakavatott egyénektől hiteles kimutatást bírhatni.

jutott, ki az erdődus Teleki József, Sámuel, s a nagy hazafi Teleki László atyja volt.

Az új birtokosok kegyeletes indulattal viseltetének az ősi tulajdonosok iránt. A szóhagyomány híven átszállott az utódokra.

Kendi-Lónán tölték boldog gyermekkorukat a nagyra fejlődött Telekiek, hol a családi környezet, a hely, csak hazafias érzelmeket ébresztett a jeles ifjak nemes lelkében, s fényes neveket szerének a hazai történelem lapjain.

A kitűnően éleszü, s mély tudományu Teleki Imre gróf, Weaselényi Miklós meghitt barátja, az erdélyi protestáns iskolák nagylelkű pártfogója, mint kendi-lónai egyik örökös, szintén itt növekedett.

1856. táján, a fennevezett grófnak fia, Teleki Miksa, Teleki Blanka grófnő fivére, vette magához mint szomszéd birtokos, a Teleki Lászlónak jutott részt, minden más kendi-lónai birtokkal együtt. És így a megosztott családi vagyon, ismét egy kézben összpontosult, a legkegyeletebb érzés mellett. Az ősi udvar, most is: „László udvar”-nak nevezetik.

A terebélyes, nagy körösfő, mely eddig a ké-

Olyan ezen lombjavesztett óriási fa, mint valami remek szobor, mely valódi nagyzerűségében akkor tűnik fel, ha a leplezett róla levétezik. A századok történetét még jobban lehet olvasni a dús levélzettől megfosztott fárról. Oly nagy-szerű mozdulat-lanságban állanak a 100—150 hüvelyk vastagságban elnyúló szíves ágak, mint az idő, mely múlik és jó, zavartalan változatossággal.

A kert egyik kies dombján magánosan áll a nevezetes körösfő, s mint a fáknak fája, uralg a hatalmas tölgyek, dús növényű fenyő-ligetek felett. A nap első sugarai ezen óriási ősfán ragyognak, s a madarak oly barátságos bizalommal szállanak száraz ágaira, s reggeli imájkot ott zengik el.

A leáldozó nap vég sugarai szintén ezen körösfő koronáján törnek meg.

Ilyenkor jég-ezen vörös, a kergeitől helyenként meghámlott hatalmas szoborfa, — úgy tűnik fel, mint-ha érezből volna, s piruló színezetével hajnalit hirdetne, a sötét multak után. Hasonló egy jó édes anyához, kinek szelleme elhunyt után is megnyugtatóan hat az utódokra. Lomb-talan korában is menhelyül szolgál hőség ellen a fáradtaknak.

Hé: rőf vas-tag törzse, bár mely időben oltalmaz a nap hő sugarai ellen.

És ha nem volna ezen száraz törzsszel a végenyészet eszméje összekötve, nem is nagyon sajnálhatnók az elvesztett lombozatot! De az eltűnt levelekkel, a megsemmisülés állott elő. 1866-ban a korhadas jelei szembevetődnek mutatkoztak a gyengébb galyakon, — s a kedves, a tisztelőre méltó ősfától végbucst kelle venni! Miután híven lefényképeztetett, el lőn határozva,

És a nem volna ezen száraz törzsszel a végenyészet eszméje összekötve, nem is nagyon sajnálhatnók az elvesztett lombozatot! De az eltűnt levelekkel, a megsemmisülés állott elő. 1866-ban a korhadas jelei szembevetődnek mutatkoztak a gyengébb galyakon, — s a kedves, a tisztelőre méltó ősfától végbucst kelle venni! Miután híven lefényképeztetett, el lőn határozva,

Ekkor jött a rémítő aszály, s a már szenvedő agg fát rendkívüli sok cserebogár, és alig újra sarjadzó leveleit másodszer körösbogár lepte el; a még fenn levő zöld lombok, részint a rovarok, részint az aszály miatt nagy részben leszáradtak.

A hon inségét a történeti fa is érzé. 1864-ben már csak vagy két ága virult ki gyengén, 1865-ben végképen kiszáradt!

Hanem Kendi-Lóna kegyeletes birtokosa, tiszteletben tartá lomboztatá nélkül is, a századokban dús királyi fát. — Gyászévet szentelve a multak emlékének, ott hagyá a viruló facsoportozatok között a csak száraz ágakból álló körösfát.

Olyan ezen lombjavesztett óriási fa, mint valami remek szobor, mely valódi nagyzerűségében akkor tűnik fel, ha a leplezett róla levétezik. A századok történetét még jobban lehet olvasni a dús levélzettől megfosztott fárról. Oly nagy-szerű mozdulat-lanságban állanak a 100—150 hüvelyk vastagságban elnyúló szíves ágak, mint az idő, mely múlik és jó, zavartalan változatossággal.

A kert egyik kies dombján magánosan áll a nevezetes körösfő, s mint a fáknak fája, uralg a hatalmas tölgyek, dús növényű fenyő-ligetek felett. A nap első sugarai ezen óriási ősfán ragyognak, s a madarak oly barátságos bizalommal szállanak száraz ágaira, s reggeli imájkot ott zengik el.

A leáldozó nap vég sugarai szintén ezen körösfő koronáján törnek meg.

Ilyenkor jég-ezen vörös, a kergeitől helyenként meghámlott hatalmas szoborfa, — úgy tűnik fel, mint-ha érezből volna, s piruló színezetével hajnalit hirdetne, a sötét multak után. Hasonló egy jó édes anyához, kinek szelleme elhunyt után is megnyugtatóan hat az utódokra. Lomb-talan korában is menhelyül szolgál hőség ellen a fáradtaknak.

Hé: rőf vas-tag törzse, bár mely időben oltalmaz a nap hő sugarai ellen.

És a nem volna ezen száraz törzsszel a végenyészet eszméje összekötve, nem is nagyon sajnálhatnók az elvesztett lombozatot! De az eltűnt levelekkel, a megsemmisülés állott elő. 1866-ban a korhadas jelei szembevetődnek mutatkoztak a gyengébb galyakon, — s a kedves, a tisztelőre méltó ősfától végbucst kelle venni! Miután híven lefényképeztetett, el lőn határozva,

az igen nagybecsű körösfő kivégatása! A család nagyja, kicsinyje, megszorodott szívvel fordult el ezen bús jelenettől. S Garayval elmondhatni: „A fejszés hozzá sújtani „Csak kétkedve mer!”

A kendi-lónai körösfő, ha látszólag el is enyészend, emléke nem fog elmúlni. A csupán mesterségesen megrendelt emlék, s a nép szíve.

Képek a hazai népeletről.

LVIII. Itató utasok.

Égetőn süt a nyári nap a térs sikságra, a melyre legfőkébb csak egy-egy utszéli sovány jegenyefa árnyéka vetődik. A poros uton hármas fogatu magyar szekér halad, rajta heverész egy

őreges ember, széles karimájú kalapja jótékony ernyőül szolgálván arcának. Mellette tisztes kinézetű felesége ül, lágy szénába kuporodva, s nemcsak, hogy fejét kötötte be gondosan a nap szúró sugarai ellen, hanem kis gubáját is magára terítette, hogy ennek árnyékába megbújjon; mert a magyar azt tartja a bundáról, gubáról meg a szüréről, hogy télen meleg, nyáron hiveset tart: s ezért folyvást, jó időben, rossz időben ott fityeg a vállán, kivált ha utra megy.

Lám, a kocsin ülő harmadik utas is, a három pej kocsi, nyakába vetette a táblás

hátú szírt, hadd verje vissza a nap sugarait. Ezen képet látva, s öltözetéről ítélve, azt hinné a népszokásokkal ismeretlen ember, hogy tán biztél van, vagy legalább is Szt.-Márton nap felé jár az idő, ha a nyári hőséget maga is nem érezné, s nem látná, hogy a közel falu tüzről pattant lányai, menyecskei egy szál ingben, vékony szoknyában, pusztakarral s mezít-láb járnak.

Erzik a hőséget a haladó szekeren ülők is, s a hőség ikertestvére a szomjuság is bántja már száraz torkaikat. Még jobban szomj uhoznak a kiizzadt lovak, s nyertve tekintgetnek az országúttól balra látható ágasos, gémeskut felé: de vágyaiknak az elérhetlen Mekkája messze, benn esik a földek között; kocsiapás oda nem visz, csak a gulya vagy a ménes delelget ott néha.

Végre falut érnek utasaink. — A helység végén árnyas tető alatt hűs forrástól mélyed; a falu szépei oda járnak vizért, mi-velhogy legjob- b, azért is becsülték meg úgy, hogy fedelet raktak rá. Kisbíró uram is ide szokott járdogálni, nem ugyan vizért, mert azt ugyan ő meg nem iszja, hanem azért, hogy itt legjobban el lehet teréselni az olyan fiatal fehércseléddel, mivelhogy hát, mi tagadás benne? ő kigyulme az efféle eleven portékát szereti, de nagyon.

A kendi-lónai körösfő. — (Fénykép után.)

ből eredt között azon különbség van, hogy első az idő viharai által elrombolva, az emlékeztől is eltűnik. A második élni fog, míg a hely létezik, melyhez a történeti szent hagyomány van kötve. Teleki Miksa gróf kegyele, még az utolsó, végzetes perczben sem szűnt meg a történeti

Képek a hazai népeletről: LVIII. Itató utasok. — (Luders rajza.)

